р«Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндАр) Сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
БЕКІТІЛГЕН
25.09.2026 ж. № 12–2026 хаттама

中亚丝路保险有限公司
Sinoasia B&R Insurance

«SINOASIA B&R» (СИНОАЗИЯ БИЭНДАР) САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АҚ ӘУЕ КӨЛІГІ ИЕЛЕРІНІҢ АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

(2-редакция)

Алматы 2026 ж.

МАЗМҰНЫ:

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР 3

2 САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІ 4

3 САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ СЫЙАҚЫСЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ 4

4 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫНАН ШЫҒАРЫЛАТЫН ЖАҒДАЙЛАР 5

5 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ АЙМАҒЫ 7

6 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ҚОРЫТУ ЖӘНЕ ОФОРМДАУ ТӘРТІБІ 7

7 ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ 8

8 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ ТУЫНДАҒАН ЖАҒДАЙДА САҚТАНУШЫНЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ 9

9 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫНЫҢ КЕЛУІН ЖӘНЕ ЗИЯН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗІМІ 10

10 САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ШАРТТАРЫ 10

11 ФОРС МАЖОР 12

12 ТӘУЕКЕЛ ДӘРЕЖЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ 12

13 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН ТОҚТАТУ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТАЛАПТАРЫН ӨЗГЕРТУ 13

14 СУБРОГАЦИЯ 13

15 ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ 14

16 ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ 14

17 ҚОСЫМША ШАРТТАР 14

№1 қосымша 15

№2 қосымша 16

№3 қосымша 18

№4 қосымша 19

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 Осы Азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті түрде сақтандыру ережелерінің (бұдан әрі – «Ережелер») шарттарына сәйкес, «Sinoasia B&R» Акционерлік Қоғамы (бұдан әрі – «Сақтандырушылық») азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті түрде сақтандыру шарттарын (бұдан әрі – «Сақтандыру шарты») заңды және жеке тұлғалармен (бұдан әрі – «Сақтанушы») осы Ережелерде қарастырылған тәуекелдерге қатысты жасайды.

1.2 Осы Ережелер Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және басқа да нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленген.

1.3 Осы Ережелер мақсатында келесі негізгі ұғымдар мен анықтамалар қолданылады:

1) **Әуе көлігі/әуе кемесі –** атмосферада оның ауа әрекеттесуі арқылы ұшатын аппарат, жер (су) бетінен шағылысқан ауамен әрекеттесуді қоспағанда. Әуе көлігінің/кемесінің құрамына оның корпусы, қозғалтқыштары, шассилері, электрлік және гидравликалық жүйелері, сондай-ақ ұшуды қамтамасыз етуге арналған арнайы жабдықтар кіреді, және бұл жабдыққа тиісті құжаттар рәсімделген болуы қажет.

2) **Әуе кемесінің ұшу кезеңі –** әуе кемесінің жер (су) бетінде және әуе кеңістігінде ұшу мақсатында қозғалысы: ұшуға дайындықтағы жылдамдықтан (тік ұшуда жер (су) бетінен ажыратудан) басталып, ұшу-қону жолақтарын толық босату немесе тік қону кезінде жер (су) бетіне тиіп тоқтауға дейінгі кезең.

3) **Авиациялық апат –** ұшу мақсатында әуе кемесін пайдалану кезінде туындаған және кеменің қалыпты жұмысын бұзған оқиға, нәтижесінде адамдардың қаза болуы, әуе кемесінің елеулі зақымдануы, бұзылуы немесе жоғалуы орын алған.

4) **Авиациялық инцидент –** ұшу мақсатында әуе кемесін пайдалану кезінде туындаған оқиға, ол кеменің, экипаждың немесе басқа авиациялық қызметкерлердің қалыпты жұмысын бұзады немесе сыртқы жағдайлардың әсерінен орын алады, бірақ авиациялық апатқа әкелмейді.

5) **Зиян көрген тұлға (пайдалы иесі) –** ұшу кезінде зардап шеккен жолаушылардың өмірі, денсаулығы және/немесе мүлкі, сондай-ақ Сақтанушының әуе көлігін пайдалану нәтижесінде зиян шеккен, Сақтанушымен келісім-шарттық қатынастары жоқ үшінші тұлғалар.

6) **Жолаушы** – экипаж мүшелері болмаса да, әуе кемесінде тасымалданатын немесе тасымалдануға тиіс тұлға, әуе тасымалдау шартына (билет) сәйкес.

7) **Үшінші тұлға** – Сақтанушымен келісім-шарттық қатысы жоқ, жолаушы немесе экипаж мүшесі емес, Сақтанушыға зиянды өтеуді талап етуге құқылы тұлға. Үшінші тұлғалар қатарына Сақтанушы мен сақтандырылған тұлғалар, олардың қызметкерлері (қызметтік міндеттерді орындау кезінде) және Сақтанушы атынан әрекет ететін жеке немесе заңды тұлғалар кірмейді.
Үшінші тұлғаларға сақтанушы және (немесе) сақтандырылған адамдар, қызметтік міндеттерін атқару кезінде олардың қызметкерлері, сондай-ақ сақтанушының, әуе кемесінің иесінің (меншік иесінің, жалға берушінің), жолаушылардың немесе экипаж мүшелерінің атынан әрекет ететін жеке және заңды тұлғалар жатпайды.

8) **Экипаж мүшелері –** ұшу құрамасы және қызмет көрсетуші персонал. Экипаж құрамасы әуе кемесінің түрі мен тағайындалуына, ұшу мақсаттары мен шарттарына байланысты анықталады. Ұшу құрамасының ең аз саны сол әуе кемесінің ұшу эксплуатациясы нұсқаулығында көрсетіледі. Ұшу құрамасына сертификатталған пилоттар, штурмандар, бортинженерлер, бортмеханиктер, бортрадисттер кіреді. Қызмет көрсетуші персонал құрамына ұшу кезінде әуе кемесін басқарумен байланысты емес бортпроводниктер, бортоператорлар және басқа мамандар кіреді.
Қызмет көрсетуші персоналға ұшу кезінде әуе кемесін басқаруға және оның жабдықтарына байланысты міндеттерді орындамайтын экипаж мүшелері: бортсеріктер, бортоператорлар және әуе кемесінің мақсатына және ұшу мақсатына байланысты басқа да мамандар жатады.

9) **Тіркелген багаж** – Сақтанушының жауапкершілігіне қабылданған және багаж билетіне және багаждық белгілерге сәйкес тасымалданатын жолаушының багажы. Осы Ережелерге сәйкес қамтылмайтын багаж: қол жүгі, яғни жолаушының өзімен бірге алып жүретін заттар (тіркелмеген багаж), сонымен қатар киім және басқа заттар, егер Сақтандыру шарты шарттарында басқаша көрсетілмесе.

10) **Тасымалдау кезеңі:**

- Жолаушыны әуе арқылы тасымалдау – жолаушының әуе кемесіне отырғызу үшін әуежай перронына кірген сәтінен бастап, жолаушыны Сақтанушының өкілетті тұлғаларының бақылауында перроннан шыққанға дейінгі уақыт аралығын қамтиды;

- Багажды әуе арқылы тасымалдау – багажды тасымалдауға қабылдау сәтінен бастап (тиісті құжаттармен расталған) оны алушыға берілгенге немесе белгіленген ережелерге сәйкес басқа тұлғаға тапсырылғанға дейінгі уақыт аралығын қамтиды.

11) **Аэродром** –ұшақтардың ұшуы мен қонуын, рулдеуді, тұрақтауды және техникалық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін арнайы дайындалған жер немесе су алаңы.
12) **Әуежай** – әуе кемелерін қабылдау және ұшыруға, әуе тасымалын қамтамасыз етуге арналған кешенді құрылымдар, оның құрамына аэродром, әуе вокзалы, басқа құрылымдар және қажетті жабдықтар кіреді.
13) **Багаж** –әуе кемесі арқылы тасымалданатын жолаушылардың жеке заттары.
14) **Багаждың зақымдануы –** тіркелген багажға келтірілген зақым, оның нәтижесінде багаж өзінің тағайындалған пайдалану мүмкіндігін және құндылығын толық немесе ішінара жоғалтады.
15) **Багаждың жоғалуы –** әуе тасымалы кезінде тасымалдаушыға берілген тіркелген багаждың жоғалуы, егер тасымалдаушы бұл жоғалуды мойындаса немесе багаж жеткізу мерзімі аяқталғаннан кейін 7 күн ішінде мақсатты орынға жетпесе.
16) **Франшиза** – сақтандыру шарттарында көрсетілген, Сақтандырушының зиянды өтемеуге құқығын анықтайтын шектеу, белгіленген сомадан аспайтын залалды өтемейтін жағдай. Франшиза шартты (шегерілмейтін) және шартсыз (шегерілетін) болуы мүмкін. Шартты франшиза кезінде Сақтандырушы франшиза мөлшерінен аспайтын зиянды өтемей, мөлшерден асып кетсе толық өтейді. Шартсыз франшизада зиян барлық жағдайда белгілі бір соманы шегеріп өтеледі. Франшиза сақтандыру сомасының пайызымен немесе абсолюттік мөлшерімен белгіленеді. Франшизаның түрі мен мөлшері тараптардың келісімімен анықталады және Сақтандыру шартында көрсетіледі.
17) **Сақтандыру сомасы –** сақтандырылған объектіге қатысты ақша мөлшері, ол сақтандыру жағдайы туындаған жағдайда Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіреді.
18) **Сақтандырушының жауапкершілік лимиті –** Сақтандыру шартымен белгіленген, төленуге жататын сақтандыру төлемінің шекті мөлшері.
19) **Сақтандыру сыйлығы –** Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туындаған жағдайда төлем жасау міндетін қабылдауы үшін төлеуге міндетті ақша мөлшері, сақтандыру шартымен анықталған көлемде.
20) **Сақтандыру төлемі –** сақтандыру жағдайы туындаған жағдайда Сақтандырушының Сақтанушыға (Пайда көрушігеге) сақтандыру сомасының шегінде төлейтін ақша сомасы.
21) **Сақтандырушы –** сақтандыруды жүзеге асыратын тұлға, сақтандыру жағдайы туындаған кезде Келісім шартында көрсетілген тәртіппен және шарттарда сақтандыру төлемін жасауға міндетті.
22) **Сақтанушы** – Сақтандырушымен Сақтандыру шартына отырған заңды немесе жеке тұлға.

2 САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІ

2.1 Сақтандыру объектісі – әуе көлігін пайдалану нәтижесінде жәбірленуші деп танылған үшінші тұлғалардың/жолаушылардың/жүк иелерінің өміріне және/немесе денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты Сақтанушының мүліктік мүдделері.

3 САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ СЫЙАҚЫСЫН АНЫҚТАУ ТӘРТІБІ

3.1 Сақтандыру сомасы – сақтандыру оқиғасы болған жағдайда Сақтанушының жауапкершілігіне кіретін ақша мөлшері.
3.2 Сақтандыру сомасы Сақтандыру шарты бойынша анықталады. Бұл жалпы сақтандыру сомасы – Сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі ішінде болған барлық сақтандыру оқиғалары бойынша ең жоғарғы төлем мөлшері.
3.3 Сақтандыру премиясы сақтандыру сомасы, тарифтік ставкалар және сақтандыру мерзіміне қарай есептеледі.
3.4 Сақтандыру премиясы қолма-қол ақша түрінде Сақтанушының кассасына немесе банк аударымы арқылы төленеді.
3.5 Сақтандыру премиясы Сақтанушы тарапынан Сақтандыру шартына сәйкес мөлшерде және мерзімде, біржолғы немесе бөліп төлеу арқылы төленеді.
3.6 12 (он екі) айға жасалған Сақтандыру шарты бойынша, Сақтанушы мен Сақтанушының келісімімен премияны бөліп төлеу мүмкіндігі қарастырылуы мүмкін. Бөліп төлеу мерзімі мен мөлшері Сақтандыру шартымен белгіленеді.
3.7 Сақтандыру шартына қол қойылған күннен бастап Сақтанушының сақтандыру премиясын (алғашқы жарна) төлеу міндеті туындайды, егер басқа шарттар Сақтандыру шартымен белгіленбесе. Егер сақтандыру премиясы (кезекті жарна) 30 (отыз) күн ішінде төленбесе, сақтандыру қорғауы төлем мерзімі өткен күннен бастап тоқтатылады. Толық төлем жасалған жағдайда сақтандыру

қорғауы төленген күннен бастап қалпына келтіріледі. Сақтандыру шартының мерзімі осы кезде ұзармайды. Сақтандыру қорғауы тоқтатылған кезеңде болған сақтандыру оқиғалары сақтандырумен қамтыла алмайды.

3.8 Егер сақтандыру оқиғасы сақтандыру қорғауы әрекет ететін кезеңде, бірақ кезекті/соңғы жарна төленбеген кезде орын алса, Сақтанушы премияны толық көлемде төлеуі тиіс, егер Сақтандыру шарты басқа шарттарды көздемесе.

3.9 Сақтандыру премиясы төленбеген жағдайда, Сақтанушы біржақты түрде Сақтандыру шартын бұза алады. Төленген премия қайтарылмайды.

4 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫ ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАЛАРЫНАН ШЫҒАРЫЛАТЫН ЖАҒДАЙЛАР

4.1 Сақтандыру жағдайы Сақтанушының мынадай зиянды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісі деп танылады:

4.1.1 әуе кемесін пайдалану кезінде ұшуды орындау үшін әуе кемесінің қозғалтқышы іске қосылған сәттен бастап ұшу әуежайында межелі (транзиттік) әуежайда қозғалтқышы өшірілген сәтке дейін әуе кемесінің, оның бөліктерінің немесе әуе кемесінен құлаған адамның не заттың тікелей әсерінен үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды;

4.1.2 әуе кемесінің жолаушысының өміріне және (немесе) денсаулығына келтірілген зиянды, сондай-ақ әуе тасымалы кезінде әуе кемесінің жолаушысына келтірілген залалды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындау фактісі танылады.

4.2 Сақтанушының жәбірленушіге зиян келтіргені үшін жауапкершілігінің туындау фактісі Сақтанушының жәбірленушінің зиянды өтеу туралы талаптарын ерікті түрде негізді деп тануы және Сақтандырушының мұндай тануға келісуі негізінде немесе заңды күшіне енген сот шешімі негізінде белгіленеді.

4.3 Сақтанушының жәбірленушіге зиян келтіруге байланысты міндеттемелер бойынша жауапкершілігінің туындау фактісі мынадай шарттар бір мезгілде сақталған кезде сақтандыру жағдайы деп танылады:

- жәбірленушіге зиян келтірілген оқиға сақтандыру аумағы мен мерзімі шегінде болған;
- зиянды өтеу туралы талап Сақтанушыға қойылған (жазбаша талап-арыз) немесе талап қою арызы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде берілген;
- оқиға мен келтірілген зиян арасында себеп-салдарлық байланыс бар және Сақтанушының (оның қызметкерлерінің/экипаж мүшелерінің) әрекеттерінде қасақаналық немесе өрескел абайсыздық белгілері жоқ.

4.3.1 **Қасақаналық** адамның өз әрекетінің құқыққа қайшы екенін және теріс салдардың туындау мүмкіндігін алдын ала біле тұра, олардың алдын алу шараларын қасақана қабылдамауымен сипатталады.

4.3.2 **Өрескел абайсыздық** адамның өз әрекетінің (әрекетсіздігінің) қолайсыз салдарының туындау мүмкіндігін алдын ала білген немесе істің мән-жайларына қарай білуге тиіс болғанымен, қажетті ұқыптылықты, адалдықты, қамқорлықты, сақтықты танытпауымен сипатталады (жеткілікті негіздерсіз осы салдардың алдын алуға жеңілтектікпен сенуі). Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, бір оқиғаның немесе Сақтанушы жіберген бір және сол қателіктің немесе олқылықтың салдарынан туындаған зиянды өтеу туралы барлық талаптар немесе талап қою арыздары жәбірленушілердің, қойылған талаптардың немесе талап қою арыздарының санына қарамастан, бір сақтандыру жағдайы болып есептеледі.

4.4 Сақтандыру жағдайы мынадай жағдайлардың салдарынан болған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:

1) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған немесе оның туындауына ықпал еткен Сақтанушының, экипаж мүшесінің және/немесе Пайда алушының қасақана әрекеттері, қажетті қорғаныс немесе аса қажеттілік жағдайында жасалған әрекеттерді қоспағанда;

2) заңнамалық актілерде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыстар немесе сақтандыру жағдайымен себеп-салдарлық байланыста болған қасақана әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған Сақтанушының, экипаж мүшесінің және/немесе Пайда алушының әрекеттері.

4.5 **Мынадай жағдайлардың салдарынан болған оқиғалар сақтандыру жағдайлары болып танылмайды:**

- әуе кемесін оны пайдалануға қажетті құжаттар болмаған немесе олардың қолданысы тоқтатылған жағдайда пайдалану, оның ішінде тіркеу туралы куәліктің, ұшуға жарамдылық сертификатының, пайдаланушы сертификатының немесе өзге де міндетті рұқсат құжаттарының болмауы;
- Сақтанушының/экипаж мүшелерінің әуе кемесін ұшуға дайындау қағидаларын, ұшу қағидаларын, жолаушыларды (жүктерді, багажды) тасымалдау қағидаларын, санитариялық-гигиеналық талаптарды, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында және Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарда белгіленген әуе кемесін күтіп-ұстауға, қорғауға, жөндеуге, ұшуды және техникалық пайдалануға қойылатын өзге де талаптарды бұзуы;
- экипаждың ұшу құрамының мүшелерінде қолданыстағы ұшу құрамының куәлігінің және/немесе осы үлгідегі әуе кемесін және оның жабдығын басқару үшін қажетті даярлығының/тәжірибесінің болмауы; әуе кемесіне арнайы рұқсаты жоқ және арнайы оқудан өтпеген біліктілігі жоқ персоналдың қызмет көрсетуі, сондай-ақ осы мақсатта арнайы оқытылмаған және арнайы рұқсаты жоқ тұлғалардың қызмет көрсетуі және/немесе жөндеуі;
- Сақтанушының әуе кемесін сақтандыру туралы өтініште көрсетілмеген мақсаттарда немесе осы әуе кемесін пайдалану үшін өзі көрсеткен ауданнан тыс жерде пайдалануы (егер бұл форс-мажорлық мән-жайларға байланысты болмаса);
- әуе кемесін алкогольдік, есірткілік, уытты немесе өзге де масаң күйдегі, сондай-ақ әуе кемесін басқару кезінде қолдануға қарсы көрсетілімі бар дәрілік препараттардың әсеріндегі адамның басқаруы;
- әуе кемесін кез келген көлік түрімен тасымалдау, сақтандыру жағдайының нәтижесінде зақымданғаннан кейін тасымалдауды және әуе кемесін аэродром аумағында штаттық құрылғылармен сүйретуді қоспағанда;
- осы үлгідегі әуе кемесіне қойылатын талаптарға сәйкес келмейтін аэродромды (алаңды) ұшу немесе қону үшін пайдалану;
- әуе кемесін сынақтарда, спорттық/демонстрациялық іс-шараларда немесе оқу мақсаттарында пайдалану;
- әуе кемесін заңсыз мақсаттарда пайдалану, оның ішінде Сақтанушының/экипаж мүшелерінің сот қылмыстық жазаланатын деп таныған әрекеттерді жасауы нәтижесінде болған немесе әуе көлігі қылмыс жасау құралы немесе тәсілі болған жағдайлар;
- әуе кемесінің жекелеген агрегаттарының кез келген ақауларына және ресурстың аяқталуына – жұмыс процестеріне және ілеспе факторларға (діріл, шу, электромагниттік кедергілер және т.б.) байланысты тозуға, ескіруге, беріктігінің төмендеуіне байланысты істен шығуы, егер мұндай зақымданулардың салдары агрегаттардың ішінде оқшауланған болса;
- әуе кемесі конструкциясы элементтерінің қалыпты пайдалану жағдайлары мен жинақталатын немесе үдемелі сипаттағы жүктемелердің әсеріне байланысты зақымдануы (коррозия, шаршау жарықтары, қабаттарға бөліну және т.б.);
- дайындаушы зауыт арнайы келісілмеген және ұсынбаған қосалқы бөлшектерді, жиынтықтауыштарды және/немесе шығыс материалдарын пайдалану;
- өндірістік ақау немесе жарамсыздық;
- бөгде заттардың түсуі нәтижесінде қозғалтқышқа ұзақ уақыт бойы келтірілген залал, ол қалыпты тозу ретінде қарастырылады;
- командир мен экипаждың ұшу қауіпсіздігін, әуе көлігінің және оның бортындағы жолаушылар мен мүліктің сақталуын қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдамауы;
- Сақтанушы жалға немесе лизингке берген сақтандырылған әуе көлігінің Сақтанушыға қайтарылмауы;
- Сақтанушының немесе Сақтанушымен еңбек және/немесе шарттық қатынастарда тұрған тұлғалардың құқыққа қайшы әрекеттері, сондай-ақ аталған тұлғалардың алкогольді, есірткі құралдарын немесе басқа да есеңгіретететін заттарды тұтынудан немесе дәрілік препараттарды медициналық емес мақсаттарда қолданудан туындаған кез келген нысандағы масаң күйдегі әрекеттері.

4.6 **Өтелуге жатпайды:**

- тасымалдаушының, экспедитордың не жүктерді тасымалдауды ұйымдастыруды немесе жүзеге асыруды қамтамасыз ететін өзге де тұлғаның жауапкершілігіне байланысты залалдар;
- моральдық зиян (егер оны өтеу міндеті Қазақстан Республикасының заңнамасында тікелей көзделмесе), айырылып қалған пайда, айыппұлдар, өсімпұлдар және өзге де санкциялар, егер Сақтандыру шартында өзгеше тікелей көзделмесе;
- рейстің кешігуіне байланысты талаптар;

- жүктерді тасымалдауға, тасымалдау процесіне, сақтауға, жоғалуына, бүлінуіне немесе жеткізудің кешігуіне байланысты талаптар.

4.7 **Осы сақтандырумен мыналар қамтылмайды:**

- Сақтанушының жұмыскерлері еңбек міндеттерін орындау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне келтірілген зиян (жұмыс берушінің жауапкершілігі);
- сақтандыру шартында көрсетілген әуе кемесінің ұшу, кабиналық немесе өзге де экипаж мүшесінің өміріне және денсаулығына немесе мүлкіне келтірілген зиян;
- Сақтанушы заңды негізде иеленетін кез келген мүлікке (оның ішінде малға) келтірілген зиян, оның ішінде әуе кемесінің бортындағы, сондай-ақ әуе кемесіне тиелетін немесе одан түсірілетін мүлік;
- «Сақтандыру шартынан шу, ластану және өзге де қауіптердің әсер ету тәуекелдерін алып тастау туралы ережеде» – AVN 46B (№1 қосымша) көзделген оқиғалар нәтижесінде келтірілген зиян.

4.8 Жолаушыларға зиян келтіргені үшін жауапкершілікті сақтандыру кезінде Сақтанушының жолаушыларды немесе багажды тасымалдау мерзімдерін бұзуға байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып танылмайды.

4.9 Осы Қағидаларға сәйкес Сақтанушының әуе кемесін пайдалану, жолаушыларды, багажды, жүктерді және поштаны әуе көлігімен тасымалдауды жүзеге асыру немесе авиациялық жұмыстарды орындау кезінде зиян келтіру нәтижесінде туындаған азаматтық-құқықтық жауапкершілігі мынадай жағдайлардың салдарынан туындаған болса, сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

1) «Ядролық тәуекелдерді сақтандыру шартынан алып тастау туралы ереже № 1» – AVN 38B (№2 қосымша) немесе «Ядролық тәуекелдерді сақтандыру шартынан алып тастау туралы ереже № 2» – AVN 71 (№3 қосымша) көзделген оқиғалар;
2) «Соғыс тәуекелдерін, ұрлау тәуекелдерін және өзге де қауіптерді сақтандыру шартынан алып тастау туралы ереже» – AVN 48B (№4 қосымша) көзделген оқиғалар;
3) еңсерілмейтін күш мән-жайларының, яғни осы жағдайларда төтенше және алдын алуға болмайтын мән-жайлардың (табиғи құбылыстар, төтенше жағдай және т.б.) әсері.

4.10 Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда, сондай-ақ мынадай жағдайларда сақтандыру төлемін толық немесе ішінара төлеуден бас тартуға не оның мөлшерін азайтуға құқылы:

- Сақтанушы немесе жәбірленуші зиян келтіруге жауапты тұлғадан залалдың өтемін алған болса (оның ішінде суброгация жағдайларында), аталған тұлға өтеген сома бөлігінде;
- Сақтанушы залалдарды азайту үшін ақылға қонымды шараларды қасақана қабылдамаған болса;
- Сақтанушы сақтандыру жағдайының мән-жайларын тергеп-тексеруге кедергі келтірген немесе қажетті құжаттарды ұсынбаған болса;
- Сақтанушы зиян келтіруге жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартқан немесе кері талап қою (суброгация/регресс) құқығын іске асыру үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға бермеген болса;
- сақтандыру объектісі, тәуекел, сақтандыру жағдайы немесе оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер ұсынылса.

4.11 Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге де алып тастаулар және (немесе) сақтандыру бойынша шектеулер белгіленуі мүмкін.

5 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ АЙМАҒЫ

5.1 Сақтандыру шарты 12 ай мерзімге жасалады, егер сақтандыру шартында басқа мерзім көрсетілмесе.

5.2 Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтандыру сыйлықақысын төлеу күнінен кейінгі күннен бастап күшіне енеді.

5.3 Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шарты келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін, егер бір тарап екінші тарапты сақтандыру шартының аяқталуына 30 (отыз) күн қалғанда хабардар етсе және сақтандыру премиясы төленсе.

5.4 Сақтандыру аумағы – сақтандыру қорғауымен қамтылатын территория, ол сақтандыру шартында көрсетіледі.

6 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ҚОРЫТУ ЖӘНЕ ОФОРМДАУ ТӘРТІБІ

6.1 Сақтандыру шарты тараптар тарапынан бір құжат – Сақтандыру шарты ретінде жазбаша және/немесе электрондық түрде жасалады.

6.2 Сақтандыру шартын жасау үшін Сақтанушы Сақтандырушы белгілеген үлгі бойынша сақтандыруға

өтінім анкета-сұраунамасын толтырады, ол Сақтандыру шартының құрамдас және ажырамас бөлігі болып табылады. Анкета-сұраунамасында сақтандыру тәуекелінің дәрежесін бағалау үшін қажетті мәліметтер көрсетіледі.

6.3 Сақтандырушы сақтандыруға өтінім анкета-сұраунамасында көрсетілген мәліметтер мен берілген құжаттарға негізделе отырып, сақтандыру шартын жасау немесе оны жасауға бас тарту туралы шешім қабылдайды.

6.4 Сақтандырушы сақтандыру шартына қажетті қосымша мәліметтерді немесе құжаттарды Сақтанушыдан сұрауға құқылы, олар анкета-сұраунамасында көрсетілген мәліметтерді растауы және сақтандыру тәуекелінің дәрежесін сипаттауы тиіс.

7 ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

7.1 **Сақтанушының құқықтары:**

7.1.1 Осы Ережелермен танысуға;

7.1.2 Сақтандырушыдан сақтандыру шарттары, өз құқықтары мен міндеттері туралы түсініктеме сұрауға;

7.1.3 Сақтандыру шартында көзделген тәртіппен сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу құқығына;

7.1.4 Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтандырушының сақтандыру төлемін төлеуден бас тартуына шағымдануға;

7.1.5 Сақтандыру шарты мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа әрекеттерді жасауға.

7.2 **Сақтанушының міндеттері:**

7.2.1 Сақтандыру шарты жасалған кезде Сақтандырушыға сақтандыруға өтінім анкета-сұраунамасы мен шартқа енгізу үшін қажетті құжаттарды ұсынуға;

7.2.2 Сақтандыру премияларын сақтандыру шартына сәйкес мөлшерде, тәртіпте және мерзімде төлеуге;

7.2.3 Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына айтарлықтай әсер етуі мүмкін жағдайлардағы маңызды өзгерістер туралы Сақтандырушыны хабардар етуге;

7.2.4 Сақтандырушыға сақтандыру оқиғасының жағдайлары мен келтірілген залалды анықтауға көмектесуге;

7.2.5 Қазақстан Республикасының заңнамасына және авиациялық Ережелерге сәйкес, уәкілетті мемлекеттік органдар мен (немесе) азаматтық авиация саласындағы компетентті ұйымдардан шыққан қауіпсіз ұшу және әуе қозғалысын басқару бойынша заңды бұйрықтар мен талаптарды орындауға;

7.2.6 Сақтандырушы өкіліне зақымдалған әуе көлігі/залалды имуществоны қарауға, залалды азайту және әуе көлігі/залалды имуществоны құтқару шараларына қатысуға кедергісіз мүмкіндік жасауға;

7.2.7 Сақтандырушыға сақтандыру оқиғасына жауапты тұлғаға талап ету құқығын беруін қамтамасыз етуге;

7.2.8 Сақтандыру шарты мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа әрекеттерді орындауға.

7.3 **Сақтандырушының құқықтары:**

7.3.1 Сақтанушы ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ Сақтанушының сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеруге;

7.3.2 Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын жағдайлар туралы хабарлама алған кезде, сақтандыру шартының шарттарын өзгерту және тәуекелдің ұлғаюына пропорционалды қосымша сақтандыру премиясын төлеуді талап етуге; егер Сақтанушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе қосымша премия төлеуге қарсы болса, Сақтандырушы шартты бұзуға құқылы;

7.3.3 Сақтандыру оқиғасының фактісі мен келтірілген залал мөлшерін растайтын құжаттарды беру үшін тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан сұрау жасауға;

7.3.4 Сақтандыру оқиғасының фактісін, оның жағдайларын анықтау үшін Сақтанушыдан ақпарат сұрауға және уәкілетті органдар мен ұйымдарға сақтандыру оқиғасына қатысты құжаттарды беру туралы сұраулар жіберуге;

7.3.5 Сақтандыру төлемін жасау туралы шешімді 3 (үш) айға кейінге қалдыруға, Ережелер мен Сақтандыру шарты бойынша белгіленген тәртіп пен мерзімдерге сәйкес;

7.3.6 Ережелер мен Сақтандыру шартына сәйкес негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара орындаудан бас тартуға;

7.3.7 Залалдың нақты мөлшерін анықтау үшін тәуелсіз сарапшыны тартуға;

7.3.8 Сақтандыру шарты мен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа әрекеттерді жасауға.

7.4 **Сақтандырушының міндеттері:**

7.4.1 Сақтанушыны сақтандыру Ережелерімен таныстыру;
7.4.2 Сақтандыру құпиялылығын қамтамасыз ету;
7.4.3 Сақтандыру төлемін Пайда алушыға (Выгодоприобретатель) жүзеге асыру немесе Сақтанушы/Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы жазбаша негізделген хабарлама беру, Сақтандыру шартының шарттарына сәйкес;
7.4.4 Сақтанушының сақтандыру оқиғасы кезінде зиянды алдын алу немесе азайту мақсатында жасаған шығындарын өтеу;
7.4.5 Егер Сақтанушы/Пайда алушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттар пакетін ұсынбаған жағдайда, соңғы құжат қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша хабарлама беру;
7.4.6 Сақтандыру оқиғасы бойынша залалды азайту мақсатында Сақтанушының негізделген және құжаттармен расталған шығындарын өтеу;
7.4.7 Сақтандыру шарты немесе Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа әрекеттерді орындау.

8 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫ ТУЫНДАҒАН ЖАҒДАЙДА САҚТАНУШЫНЫҢ ӘРЕКЕТТЕРІ

8.1 Сақтандыру оқиғасы орын алған жағдайда Сақтанушының міндеттері:

8.1.1 қалыптасқан жағдайларда мүмкін болатын залалды болдырмау немесе азайту үшін барлық ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдауға, оның ішінде әуе көлігін және/немесе зардап шеккендердің мүлкін құтқару және сақтау жөніндегі шараларды жүзеге асыруға;
8.1.2 тиісті құзыретіне қарай уәкілетті органдар мен ұйымдарға дереу, бірақ 24 сағаттан кешіктірмей хабарлауға (оқиғаның болғаны туралы; оқиғаны уәкілетті құзыретті органдармен құжаттық ресімдеуді қамтамасыз етуге);
8.1.3 Сақтандыру оқиғасы туралы Сақтанушыға дереу, бірақ 3 (үш) жұмыс күні ішінде жазбаша хабарлау;
8.1.4 объективті себептер бойынша сақтау мүмкін болмаған жағдайларды қоспағанда, зақымдалған мүліктің Сақтандырушы өкілі оны қарап-тексергенге дейін сақталуын қамтамасыз етуге;
8.1.5 Сақтандырушыға барлық қолжетімді ақпарат пен құжаттаманы ұсынуға, сондай-ақ авиациялық оқиғаларды тергеп-тексеру жөніндегі комиссия отырыстарына Сақтандырушы өкілінің қатысуын қамтамасыз етуге;
8.1.6 сақтандыру жағдайының салдарынан алынған кез келген өтемақы туралы Сақтандырушыны дереу жазбаша түрде хабардар етуге;
8.1.7 Сақтандыру оқиғасына байланысты Сақтанушыға қарсы қойылған барлық талаптар, арыздар және істер туралы дереу хабарлау;
8.1.8 Сақтандырушы өкіліне зақымдалған мүлікті кедергісіз қарап-тексеру мүмкіндігін, сондай-ақ зиянның себептері мен мөлшерін анықтау жөніндегі іс-шараларға қатысуын қамтамасыз етуге;
8.1.9 Сақтанушыға сақтандыру оқиғасының мән-жайлары, зиянның сипаты мен көлеміне қатысты барлық ақпарат пен құжаттарды ұсыну;
8.1.10 сақтандыру жағдайына байланысты үшінші тұлғалардан алынған кез келген өтемақы, өтелім немесе талаптардың қанағаттандырылуы туралы Сақтандырушыны дереу жазбаша түрде хабардар етуге;
8.1.11 Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімінсіз үшінші тұлғалардың талаптарын толық немесе ішінара мойындамауға, өтемақы төлемеуге және талаптарды реттеу бойынша қандай да бір міндеттемелерді өзіне алмауға, зиянды болдырмау немесе азайту жөніндегі шараларды қоспағанда;
8.1.12 сақтандыру жағдайына байланысты Сақтандырушы Сақтанушының мүдделерін қорғау үшін өз өкілін тағайындауды қажет деп тапқан жағдайда, мүдделерді қорғау үшін сенімхат немесе өзге де қажетті құжаттарды беруге; бұл ретте Сақтандырушы Сақтанушының мүдделерін сотта немесе өзге де тәсілмен қорғауға құқылы, бірақ міндетті емес;
8.1.13 сақтандыру жағдайының орын алғанын, сондай-ақ одан туындаған залалдарды дәлелдеу міндетін өзіне алуға, оның ішінде сараптама жүргізуге, сарапшылардың оқиға орнына шығуына ақы төлеуге, мамандарды тартуға және кеңес алуға, қажетті құжаттарды жинауға және т.б.;
8.1.14 келтірілген зиян үшін жауапты тұлғаға регресс талап қою құқығын жүзеге асыру үшін Сақтандырушыға барлық құжаттарды, дәлелдемелерді беруге және қажетті мәліметтердің барлығын хабарлауға;

8.1.15 Сақтандыру шартымен және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен көзделген өзге де әрекеттерді жүзеге асыруға міндетті.

9 САҚТАНДЫРУ ОҚИҒАСЫНЫҢ КЕЛУІН ЖӘНЕ ЗИЯН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАР ТІЗІМІ

9.1 Сақтандыру оқиғасын тану және сақтандыру төлемін жүзеге асыру негізі – Сақтанушының (Застрахованный, Пайдаланушы) белгіленген форма бойынша Сақтанушыға сақтандыру оқиғасының орын алғаны туралы өтініш беруі, сондай-ақ Сақтанушының жауапкершілігін және келтірілген залалдың көлемін растайтын құжаттарды ұсынуы, атап айтқанда:

1) сақтандыру шартының көшірмесі;
2) сақтандыру оқиғасының фактісі мен мән-жайларын растайтын құзыретті органдардың құжаттары;
3) сот шешімі, заңды күшіне енген, Сақтанушының залал келтіргенін мойындауы туралы;
4) үшінші тұлғалардың немесе олардың құқықтық жалғасушыларының Сақтанушыға жазбаша шағымы, сақтандыру оқиғасының орын алғанын растайтын құжаттар қосымшасымен;
5) істерді жүргізу құқығына берілген сенімхат;
6) жеке басын куәландыратын құжат (жеке тұлға үшін);
7) құрылтай және (немесе) тіркеу құжаттары (заңды тұлға үшін);
8) Сақтанушының залалды алдын алу немесе азайту мақсатында жасаған шығындарын растайтын құжаттар (бар болса);
9) Пайда алушының банктік деректемелері.

9.1.1 жолаушылардың/үшінші тұлғалардың өміріне және (немесе) денсаулығына залал келген жағдайда қосымша түрде ұсынылатын құжаттар:

1) медицина құжаттары (қорытындылар, шығару қорытындылары, еңбекке жарамсыздық парақтары, МСЭК анықтамалары және т.б.);
2) емдеу, қалпына келтіру, жерлеу шығындарын растайтын құжаттар;
3) зиян шеккен адамның өлімі туралы медициналық мекеменің түпнұсқа қорытындысы, өлім себебі көрсетілген;
4) өлім туралы куәліктің нотариалды куәландырылған көшірмесі;
5) мұраға құқық туралы куәліктің нотариалды куәландырылған көшірмесі.

9.1.2 жолаушылардың /үшінші тұлғалардың мүлкіне залал келген жағдайда ұсынылатын құжаттар:

1) мүліктің зақымдалғанын, жоғалғанын немесе жойылғанын растайтын құжаттар;
2) зиян мөлшерін анықтау үшін тәуелсіз бағалаушы жүргізген сараптамалық баға актісі;
3) зақымдалған немесе жойылған мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттар.

9.2 Сақтанушының жауапкершілігін растау немесе келтірілген залал көлемін нақтылау мақсатында, Қазақстан Республикасы заңнамасында рұқсат етілген шеңберде қосымша құжаттарды талап етуге сақтанушының құқығы бар.

9.3 Сақтанушының жауапкершілігін растайтын құжаттарды ұсынбау – сақтандыру төлемін жасауға бас тартудың негізі болып табылады.

10 САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ШАРТТАРЫ

10.1 Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемі Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі расталған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасы мен сақтандыру ережелерінде көзделген тәртіппен, зиян шеккен тұлғалардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиян үшін жүзеге асырылады.

10.2 Сақтанушының жауапкершілік лимиті Сақтандыру шарты бойынша белгіленеді және әрбір пассажир үшін өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянға, мүлкіне келген зиянға, сондай-ақ бір сақтандыру оқиғасы бойынша талаптар мен зиян шеккендердің санына қарамастан сақтандыру сомасынан аспайды.

10.3 Сақтандыру төлемі Сақтанушының жауапкершілігінің белгіленген шегінде жүзеге асырылады және Сақтандыру шарты бойынша белгіленген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс, франшиза бойынша шарттарды ескере отырып (бар болса).

10.3.1 Өміріне және (немесе) денсаулығына келтірілген зиянды өтеу бойынша жауапкершілік лимиті әрбір зиян шеккенге қатысты және бір, бірнеше немесе барлық зиян шеккендерге қатысты бір сақтандыру оқиғасы бойынша белгіленеді.

10.3.2 Мүлкіне келтірілген зиянды өтеу бойынша жауапкершілік лимиті әрбір зиян шеккенге қатысты және бір, бірнеше немесе барлық зиян шеккендерге қатысты бір сақтандыру оқиғасы бойынша белгіленеді.

10.4 Сақтандыру төлемдерінің барлық сақтандыру оқиғалары бойынша жалпы көлемі Сақтандыру шарты бойынша көрсетілген сақтандыру сомасынан аспауы тиіс.

10.5 Сақтандыру төлемінің көлемі Сақтанушының жауапкершілігін растайтын сот шешімі немесе басқа құжат негізінде, 9-бөлімде көрсетілген құжаттарға сүйене отырып анықталады.

10.6 Бірдей сақтандыру оқиғасы бойынша бұрын Сақтанушы уақытша еңбекке қабілетсіздікті немесе мүгедектікті анықтау үшін төлем жасаса, бұл төлем кейінгі өмірге және денсаулыққа төлемдерге есептеледі және қалған сақтандыру сомасын азайтады.

10.6.1 Зиян шеккеннің өлімі жағдайында сақтандыру төлемінің сомасы бұрын төленген уақытша еңбекке қабілетсіздік және (немесе) мүгедектікті анықтау төлемдері көлемінде азайтылады.

10.6.2 Сондай-ақ, мүгедектігі анықталған жағдайда зиян шеккенге төлем бұрын төленген уақытша еңбекке қабілетсіздік төлемі көлемінде азайтылады, егер ол сол сақтандыру оқиғасы бойынша төленген болса.

10.7 Егер Сақтандыру шарты бір пассажирдің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін Сақтанушының жауапкершілік лимитін көрсетсе, сақтандыру төлемі келесі мөлшерде жүзеге асырылады (бір пассажирдің өміріне немесе денсаулығына келтірілген зиян үшін Сақтанушының жауапкершілік лимитінің пайызымен):

− Өлім жағдайында– 100%;
− Мүгедектіктің анықталуы: I топ – 80%; II топ – 60%; III топ – 40%;
− «Балалар мүгедегі» категориясының анықталуы – 60%;
− Уақытша еңбекке қабілетсіздік – әрбір еңбекке қабілетсіздік күні үшін 1 айлық есептік көрсеткіш (Қазақстан Республикасының «Республикалық бюджет туралы» заңнамасына сәйкес, сақтандыру төлемі жасалған күнге), бірақ 90 күннен аспайтын кезеңге.

10.8 Қажеттілігі туындаған жағдайда, уәкілетті органдардан қосымша ақпарат алу және (немесе) сараптама жүргізу үшін шешім қабылдау мерзімі ұзартылуы мүмкін, бірақ 3 (үш) айдан аспайды. Бұл туралы Сақтанушыны Сақтандырушы жазбаша түрде хабарлайды және мерзімді ұзарту себептері көрсетіледі.

10.9 Бір себеп бойынша туындаған бірнеше залал бір сақтандыру оқиғасы ретінде қарастырылады.

10.10 Сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдау кезінде, сақтандыру оқиғасы деп танылған жағдайға байланысты, Сақтандырушы сақтандыру оқиғасына қатысты құжаттар тізімін қысқартуға құқылы.

10.11 Зиян мөлшері Сақтандырушы немесе тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы (бағалаушы) арқылы, ұсынылған құжаттар мен (немесе) сараптама нәтижелеріне сүйене отырып анықталады.

10.12 Егер нақты зиян мөлшері сақтандыру төлемі лимитінен асса, лимиттен асқан бөлігі үшін жауапкершілік Сақтанушыға жүктеледі.

10.13 Бір сақтандыру оқиғасы аясында барлық зиян шеккендерге төленетін сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы Сақтандыру шарты бойынша белгіленген жалпы сақтандыру сомасынан аспауы тиіс.

10.14 Егер бірнеше зиян шеккенге зиян келтіріліп, олардың өмірі, денсаулығы және (немесе) мүлкіне келген жалпы зиян сақтандыру сомасынан асып кетсе, сақтандыру төлемі әр зиян шеккенге келтірілген зиян мөлшерінің жалпы зиянға қатынасы бойынша пропорционалды түрде төленеді.

10.14.1 Бірінші кезекте өмірге және денсаулыққа келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі жүзеге асырылады.После осуществления страховой выплаты Страховщик продолжает нести ответственность в пределах страховой суммы, уменьшенной на размер осуществленной страховой выплаты.

10.15 Сақтандыру төлемі жүргізілгеннен кейін, Сақтандырушы төлемнің жүргізілген сомасына кемітілген сақтандыру сомасының шегінде жауапкершілігін жалғастырады.

10.16 Сақтандыру төлемін уақытында жасамағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасының қолданыстағы азаматтық заңнамасына сәйкес жауапкершілікке тартылады.

10.17 Сақтандырушы жолаушының қабылданған **багажын жоғалту немесе жою** үшін жауапты:

10.17.1 багаж құны жарияланбаған жағдайда – тәуелсіз бағалаушы айқындаған нақты залал мөлшерінде, сақтандыру жағдайы басталған күнгі багаждың (заттардың) нарықтық құнын тозуын ескере отырып;

10.17.2 багаж құны жарияланған жағдайда – жоғалған багаждың мәлімделген құны мөлшерінде. Мәлімделген құнды растайтын құжаттар болмаған жағдайда, сақтандыру төлемінің мөлшері тәуелсіз бағалаушының есебі негізінде айқындалған нақты құннан аспайды.

10.18 Сақтандырушы жолаушының багажына және (немесе) үшінші тұлғаның мүлкіне **келтірілген зиян** үшін тәуелсіз бағалаушының есебі негізінде айқындалған нақты залал мөлшерінде жауапты болады.

10.18.1 Егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, әрбір Зардап шегушінің мүлкіне (багажына) келтірілген зиян бойынша сақтандыру төлемінің мөлшері сақтандыру төлемі жүзеге асырылатын күнге Қазақстан Республикасының «Республикалық бюджет туралы» заңнамасына сәйкес белгіленген 200 (екі жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспауға тиіс.

10.19 Егер мүлік **толық жойылып**, оны қалпына келтіру техникалық тұрғыдан мүмкін болмаса немесе экономикалық тұрғыдан тиімді болмаса, соның ішінде қалпына келтіру жұмыстарының құны мүліктің сақтандыру оқиғасы күніндегі нақты құнының 80 (сексен) пайызынан асса, Сақтандырушы зақымдалған мүліктің нақты құны бойынша сақтандыру төлемін жасай алады, бірақ қайта пайдалану мүмкіндігі бар қалдықтардың құнын шегергеннен кейін.

10.20 Сақтандырушы сақтандыру төлемін жасау немесе оны жасамау туралы шешімді қабылдап, Сақтанушыға және (немесе) зиян шеккенге қабылданған шешім туралы жазбаша негізделген хабарламаны, осы Ережелер мен Сақтандыру шарты бойынша қажет барлық құжаттар алынған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде жолдауға міндетті.

10.21 Сақтанушының Сақтандыру шартының шарттарын немесе Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарын бұзуы, бұл сақтандыру оқиғасының орын алуына немесе зиян мөлшерін анықтауға әсер етсе, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартудың негізі болып табылады.

10.22 Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасамау туралы шешіміне Сақтанушы немесе Зиян шеккен тұлға сот тәртібімен шағымдана алады.

11 ФОРС МАЖОР

11.1 Форс-мажор жағдайлары деп сақтандыру шарты жасалғаннан кейін туындаған, екі тараптың да ақылға қонымды түрде алдын ала болжай немесе болдырмауы мүмкін болмаған ерекше және алдын ала болдырылмайтын жағдайлар (арнайы күш жағдайлары) түсініледі.

11.2 Егер міндеттемелердің толық немесе ішінара орындалмауы арнайы күш жағдайларының туындауының тікелей салдары болса, тарап сақтандыру шарты бойынша жауапкершіліктен босатылады.

11.3 Форс-мажор жағдайларына, атап айтқанда, бірақ онымен шектелмей:

11.3.1 табиғи апаттар (су тасқындары, өрттер, жер сілкіністер және басқа да табиғи апаттар), кез келген сипаттағы әскери әрекеттер мен операциялар, террорлық актілер, жаппай тәртіпсіздіктер, блокадалар, эпидемиялар мен пандемиялар, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындауды мүмкін етпейтін мемлекеттік органдардың шешімдері мен тыйымдары.

11.4 Арнайы күш жағдайлары себепті міндеттемелерді орындау мүмкін болмаған тарап, бұл жағдайлардың басталуын, болжамды ұзақтығын және аяқталуын екінші тарапқа ақылға қонымды мерзімде хабарлауға міндетті.

11.5 Форс-мажор жағдайларын дұрыс растайтын құжаттар ретінде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес уәкілетті мемлекеттік органдар немесе басқа компетентті ұйымдар берген құжаттар қабылданады.

12 ТӘУЕКЕЛ ДӘРЕЖЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ

12.1 Сақтандыру шартының әрекет ету мерзімі ішінде Сақтанушы тәуекел дәрежесінің маңызды өзгерістері туралы Страховщикке дереу, бірақ қандай жағдайда да бұл туралы біліп алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.

12.2 Егер Сақтанушы немесе Застрахованное тұлға сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Страховщик сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Сақтандыру шарты Страховщиктен жазбаша хабарлама алған сәттен бастап өз әрекетін тоқтатады.

12.3 Егер Сақтанушы немесе Застрахованное тұлға осы Ережелерде көрсетілген міндеттемелерді орындамаса, Страховщик сақтандыру шартын бұзуды және сақтандыру шартын бұзудан туындаған шығындарды өтеуді талап етуге құқылы. Сақтандыру шарты Страховщиктен жазбаша хабарлама алған сәттен бастап әрекетін тоқтатады.

12.4 Егер сақтандыру тәуекелін арттыратын жағдайлар жойылған болса, Страховщик сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы емес.

13 САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН ТОҚТАТУ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТАЛАПТАРЫН ӨЗГЕРТУ

13.1 Сақтандыру шарты келесі жағдайларда тоқтатылады:

13.1.1 Сақтандыру мерзімі аяқталған кезде;
13.1.2 Сақтандыру шартының заңды күшіне енген сот шешімімен жарамсыз деп танылуы;
13.1.3 Сақтандырушы сақтандыру сомасының толық көлемінде сақтандыру төлемін орындаған кезде;
13.1.4 Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын (келесі төлемді) белгіленген мерзімде төлемеген жағдайда, егер төлем бөліп-бөліп жасалатын болса;
13.1.5 Сақтандырушының бастамасымен жазбаша хабарлама арқылы Сақтанушыға жеткізілген жағдайда сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;
13.1.6 Сақтандыру шарты мен Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген басқа жағдайларда.

13.2 Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы:

13.2.1 Сақтанушы немесе Сақтандырушының талабы бойынша;
13.2.2 Тараптардың келісімі бойынша, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және шарттарда келісім бойынша.

13.3 Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуын бастауға жауапты тарап басқа тарапқа болжалды тоқтату күнінен кемінде 30 (отыз) күн бұрын хабарлауға міндетті.

13.4 Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген негіздер бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарналарын) қайтару мынадай формула бойынша жүзеге асырылады:

$$(СС – СС*РС) /N*n,$$ онда:

СС – төленген сақтандыру сыйлықақысы (сақтандыру сыйлықақылары);
РС – сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары (30% мөлшерінде, бірақ іс жүзінде жұмсалған шығыстардан кем емес);
N – сақтандырудың қолданылу мерзімі (күндермен);
n – сақтандыру мерзімі аяқталғанға дейін қалған күндер саны.

13.5 Сақтандыру шартының тоқтатылуына өтініш берілген күн сақтандыру сыйлықақысын қайтару есептелген кезде қолданылған күн болып саналады.

13.6 Егер Сақтанушы – жеке тұлға сақтандыру шартынан келісім жасалған күннен бастап 14 (он төрт) күн ішінде бас тартса, Страховщик төленген сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру төлемдерін) сақтандыру әрекет еткен мерзімге пропорционалды және шартты тоқтату шығындарын алып тастағаннан кейін қайтарады. Бұл шығындар алған сақтандыру сыйлықақысынан (сақтандыру төлемдерінен) 10%-дан аспауы тиіс.

13.7 Сақтанушы сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тарта алады, егер шартта басқаша көзделмесе. Егер бас тарту Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көрсетілген жағдайлармен байланысты болмаса, Сақтанушы төленген сақтандыру сыйлықақысын немесе төлемдерді қайтара алмайды.

13.8 Егер сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Страховщиктің кінәсінен болса, Страховщик төленген сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру төлемдерін) толық көлемде Сақтанушыға қайтаруға міндетті.

13.9 Сақтандыру шартының шарттарына енгізілетін барлық өзгерістер мен толықтырулар Сақтанушы мен Сақтандырушы арасындағы қосымша келісім арқылы жазбаша немесе электронды түрде жүзеге асырылады.

14 СУБРОГАЦИЯ

14.1 Қазақстан Республикасының заңнамасында және Сақтандыру шартына сәйкес көзделген жағдайларда Сақтанушыға немесе басқа тұлғаға регресс талаптарын қоюға құқылы.

14.2 Сақтанушы (Пайдаланушы) Страховщикке барлық қолында бар құжаттар мен ақпараттарды, сонымен қатар Страховщиктің регресс құқықтарын іске асыруға қажетті мәліметтерді беруі және осы құқықты жүзеге асыруға көмектесу міндетіне ие.

14.3 Сақтанушының (Пайдаланушының) зиян келтірген тұлғаға қатысты талап құқықтарын сақтандыру төлемінен асатын мөлшерде беруі Сақтандырушының келісімі бар жағдайда ғана рұқсат етіледі және бұл жазбаша түрде рәсімделеді.

15 ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

15.1 Қосарланған (көптеген) сақтандыру – бір объектіні бірнеше сақтандыру компаниясында жеке-жеке жасалған шарттар бойынша сақтандыру.

15.2 Қосарланған сақтандыру кезінде әрбір сақтандырушы Сақтанушы алдында өзімен жасалған Сақтандыру шарты шегінде жауапкершілікке ие, алайда барлық сақтандырушылардан алынған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалды аса алмайды.

15.3 Осы жағдайда Пайда табушы (пайда алушы) кез келген сақтандырушыдан шартта көрсетілген сақтандыру сомасы көлемінде төлем алуға құқылы. Егер алынған төлем нақты залалды толық өтемесе, Сақтанушы қалған соманы басқа сақтандырушыдан ала алады.

15.4 Басқа сақтандырушылар арқылы залал толық немесе ішінара өтелген жағдайда, сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақыларының сәйкес бөлігін, шыққан шығындарды шегергеннен кейін қайтаруға міндетті.

15.5 Қосарланған сақтандыру кезінде сақтандыру оқиғасы орын алғаннан кейін Сақтанушы басқа сақтандырушылардан сақтандыру төлемі бойынша мәселелерді реттеу туралы барлық ақпаратты, соның ішінде алынған төлем мөлшерін, өз сақтандырушысына ұсынуға міндетті.

15.6 Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру оқиғасының себептері мен мән-жайларын анықтап, залалдың мөлшерін басқа сақтандырушылармен бірлесе отырып анықтауға құқылы.

16 ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

16.1 Сақтандыру шарты бойынша туындайтын даулар келіссөздер жолымен шешіледі. Келісімге қол жеткізілмеген кезде дау Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен соттың қарауына беріледі.

17 ҚОСЫМША ШАРТТАР

17.1 Тараптар арасындағы барлық есеп айырысулар Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңге түрінде жүргізіледі.

17.2 Сақтандыру шартының мазмұны мен шарттары коммерциялық құпия болып табылады. Тараптар қатаң құпиялылықты сақтауға міндетті және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандыру шартының ережелерін, мазмұны мен талаптарын, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарына жария етуге құқылы емес.

17.3 Сақтандыру шартына қол қою арқылы Сақтанушы сақтандыру ережелерімен танысқанын және оларды қабылдайтынын растайды. Келіспеушіліктер туындаған жағдайда Сақтанушы сақтандыру ережелерін білмеу немесе ұсынбау сылтауына сүйене алмайды.

17.4 Сақтандыру шартының мазмұны осы Сақтандыру ережелеріне сәйкес келмеген жағдайда, егер бұл Сақтандыру шартында тікелей көзделсе, Сақтандыру шартының талаптары қолданылады.

17.5 Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін басқа да шарттарды қарастыруы мүмкін.

№1 қосымша
__._2026 жылғы Әуе кемелері иелерінің азаматтық-құқықтық
жауапкершілігін сақтандыру Ережелеріне

ШУ, ЛАСТАНУ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ҚАУІПТЕРДІҢ ӘСЕР ЕТУ ТӘУЕКЕЛДЕРІН САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНАН АЛЫП ТАСТАУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Осы Ережеге сәйкес Сақтанушының үшінші тұлғалардың өмірі мен денсаулығына немесе мүлкіне мынадай оқиғалардан туындаған зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

а) шу әсерінің (адам құлағына естілетін немесе естілмейтін), дірілдің, дыбыстық соққының және/немесе өзге де ұқсас құбылыстардың әсер етуі;

б) кез келген түрдегі ластану немесе зақымдану;

в) электрлік немесе электромагниттік кедергілердің әсер етуі;

г) мүлікті пайдалануға кедергі келтіруі, бұған әуе кемесінің штаттан тыс режимде пайдаланылуына әкеп соққан өрт, авария, апат, соқтығысу немесе әуе кемесінің ұшу кезінде болған өзге де тіркелген оқиға салдарынан келтірілген зиянды қоспағанда.

2. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне қатысты сақтандыру шартының барлық талаптары:

а) осы Ереженің 1-тармағында көрсетілген оқиғалар салдарынан;

б) сақтандыру шартында көзделген оқиғалар мен осы Ереженің 1-тармағында көрсетілген оқиғалардың үйлесуі салдарынан келтірілген зиян жағдайларына қолданылмайды.

3. Егер зиян осы Ереженің 2-тармағының б) тармақшасына сәйкес келетін жағдайларда келтірілсе, Сақтандырушы сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасы шегінде Сақтанушыға тек сақтандыру шартында көзделген оқиғалардың салдарынан туындаған залалдардың тиісті бөлігін ғана (дәлелденген зиян мөлшеріне сәйкес) өтейді, оның ішінде:

а) Сақтанушыдан өндіріп алуға сот шешімімен тағайындалған соманы;

б) Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша келісімімен жұмсаған заңгерлік және сот шығындарын.

4. Осы Ереженің қолданылуы «Ядролық тәуекелдерді сақтандыру шартынан алып тастау туралы ереже» – AVN 38B / AVN 71 қолданылуына таралмайды.

AVN 46B
(01.10.96 ж.)

№2 қосымша
__._2026 жылғы Әуе кемелері иелерінің азаматтық-құқықтық
жауапкершілігін сақтандыру Ережелеріне

ЯДРОЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНАН АЛЫП ТАСТАУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Осы Ережеге сәйкес мынадай оқиғалардан туындаған кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуі және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды:
а) кез келген ядролық жарылғыш құрылғының немесе оның ядролық құрамдас бөліктерінің радиоактивтік, уытты, жарылғыш немесе өзге де қауіпті қасиеттері;
б) кез келген өзге радиоактивті материалдың радиоактивтік қасиеттері немесе радиоактивтік қасиеттерінің уытты, жарылғыш немесе өзге де қауіпті қасиеттерімен үйлесуі, оны жүк ретінде тасымалдау кезінде, оның ішінде сақтау және тиеу-түсіру жұмыстары барысында;
в) кез келген басқа радиоактивтілік көзінен туындайтын иондаушы сәулелену немесе радиоактивті ластану, не кез келген басқа радиоактивті көздің уытты, жарылғыш немесе өзге де қауіпті қасиеттері.

2. Осы Ережеге сәйкес осы Ереженің 1-тармағының б) және в) тармақшаларында көрсетілген радиоактивті материалдарға немесе радиоактивтілік көздеріне мыналар жатпайды:
а) кез келген нысандағы кедейленген уран немесе табиғи уран;
б) түпкілікті өңдеу сатысына жеткен және ғылыми, медициналық, ауыл шаруашылығы, коммерциялық, білім беру немесе өндірістік мақсаттарда пайдалануға жарамды радиоизотоптар.

3. Сақтандыру шарты бойынша мынадай жағдайларда кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуі және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды:
а) Сақтанушы сондай-ақ басқа сақтандыру шарттары, оның ішінде атом энергиясын пайдалануға байланысты зиян келтіргені үшін жауапкершілікті сақтандыру шарттары бойынша сақтандырылған тұлға немесе қоса сақтанушы болып табылса;
б) кез келген жеке тұлға немесе ұйым (Сақтанушыны қоспағанда) сақтандырылған әуе кемелері пайдаланылатын елдердің заңнамасына сәйкес қаржылық қамтамасыз етуді қамтамасыз етуге міндетті болса;
в) Сақтанушы сақтандыру қолданылмаған жағдайдағыдай, кез келген үкіметтен немесе оның ұйымынан залалды өтеуге құқылы болса.

4. Осы Ереженің 2-тармағында көрсетілген радиоактивті материалдардың немесе радиоактивтілік көздерінің әсерінен туындаған оқиға нәтижесінде кез келген мүліктің жойылуы, бүлінуі немесе жоғалуы және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі мынадай талаптар орындалған жағдайда сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылуы мүмкін:
а) қандай да бір радиоактивті материалды жүк ретінде тасымалдау, оның ішінде сақтау немесе тиеу-түсіру жұмыстары ХКҰ-ның «Қауіпті жүктерді әуе көлігімен қауіпсіз тасымалдау жөніндегі техникалық нұсқаулыққа» сәйкес немесе заңнамада белгіленген неғұрлым қатаң талаптарға сәйкес жүзеге асырылуға тиіс;
б) жоғарыда көрсетілген оқиға сақтандыру қолданылатын кезеңде орын алуға және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініш Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген мерзім ішінде Сақтандырушыға келіп түсуге тиіс;
в) әуе кемесі жойылған, бүлінген немесе радиоактивті ластану салдарынан оны пайдалану мүмкіндігі жоғалған жағдайда радиоактивті ластану деңгейі Кестеде көрсетілген рұқсат етілген ең жоғары деңгейден асуға тиіс:

Сәуле шығарғыш (МАГАТЭ қауіпсіздік нормалары)	Беттегі радиоактивті ластанудың ең жоғары рұқсат етілген деңгейі (300 см²-ден астам алаң бойынша орташаланған)
Бета-, гамма-сәуле шығарғыштар, сондай-ақ уыттылығы төмен альфа-сәуле шығарғыштар	4 Бк/см²-ден аспайды (0,1 нКи/см²)
Барлық басқа сәуле шығарғыштар	0,4 Бк/см²-ден аспайды (0,01 нКи/см²)

г) осы Ереженің 4-тармағына сәйкес жүзеге асырылған сақтандырудың қолданылуы Сақтандырушы Сақтанушыны бұл туралы жазбаша хабардар еткен күннен бастап 7 тәулік өткен соң тоқтатылуы мүмкін.

AVN 38B
(22.07.96 ж.)

№3 қосымша
__._2026 жылғы Әуе кемелері иелерінің азаматтық-құқықтық
жауапкершілігін сақтандыру Ережелеріне

ЯДРОЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНАН АЛЫП ТАСТАУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Осы Ережеге сәйкес мынадай оқиғалардан туындаған кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуі және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

а) кез келген ядролық жарылғыш құрылғының немесе оның ядролық құрамдас бөлігінің радиоактивтік, уытты, жарылғыш немесе өзге де қауіпті қасиеттері;
б) кез келген басқа радиоактивті көзден туындайтын иондаушы сәулелену немесе радиоактивті ластану, не осындай радиоактивті көздің уытты, жарылғыш немесе өзге де қауіпті қасиеттері.

AVN 71
(22.07.96 ж.)

№4 қосымша
__._2026 жылғы Әуе кемелері иелерінің азаматтық-құқықтық
жауапкершілігін сақтандыру Ережелеріне

СОҒЫС ТӘУЕКЕЛДЕРІН, ҰРЛАУ ТӘУЕКЕЛІН ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ҚАУІПТЕРДІ САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНАН АЛЫП ТАСТАУ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ

1. Осы Ережеге сәйкес мынадай оқиғалардан туындаған кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуі және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды:
а) соғыс, интервенция, шетелдік жаулардың әрекеттері, соғыс қимылдары (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан), азаматтық соғыс, бүлік, революция, көтеріліс, әскери жағдай, әскери биліктің немесе билікті заңсыз басып алған тұлғалардың немесе күштердің әрекеттері не билікті заңсыз басып алуға жасалған әрекеттер;
б) атомдық немесе ядролық бөліну және/немесе синтезді немесе өзге де ұқсас реакцияны, сондай-ақ радиоактивті күшті немесе материалды қолданатын кез келген қарудың кез келген жарылысы;
в) ереуілдер, тәртіпсіздіктер, азаматтық бағынбау актілері немесе жаппай тәртіпсіздіктер;
г) егемен мемлекеттің агенттері болып табылатынына немесе табылмайтынына қарамастан, саяси немесе террористік мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған бір немесе бірнеше тұлғаның әрекеттері, сондай-ақ осындай әрекеттер нәтижесінде кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуінің кездейсоқ немесе қасақана болғанына қарамастан;
д) кез келген қасақана зиян келтіру әрекеттері немесе диверсия;
е) қандай да бір үкіметтің (азаматтық, әскери немесе de facto биліктің), мемлекеттік немесе жергілікті билік органының өкімі бойынша тәркілеу, мемлекет меншігіне алу, басып алу, қамауға алу, иемдену, меншікке немесе пайдалануға реквизициялау;
ж) әуе кемесін ұрлау, заңсыз басып алу немесе ұшу кезінде әуе кемесіне немесе оның экипажына күш қолдану арқылы бақылау орнату (осындай басып алуға немесе бақылау орнатуға жасалған кез келген әрекетті қоса алғанда), мұндай әрекеттерді әуе кемесінің бортындағы және Сақтанушының келісімінсіз әрекет ететін бір немесе бірнеше тұлғаның жасауы.

2. Бұдан басқа, сақтандыру шарты бойынша жоғарыда аталған оқиғалардың кез келгенінің нәтижесінде әуе кемесі Сақтанушының бақылауынан тыс болған кезеңде орын алған кез келген мүліктің жойылуы немесе бүлінуі және/немесе Сақтанушының кез келген зиян келтіруге байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігі сақтандыру жағдайы болып табылмайды.

Әуе кемесі Сақтанушының иелігіне, пайдалануына немесе билік етуіне қайта еркін түрде өткен сәттен бастап Сақтанушының бақылауына қайтарылды деп есептеледі.

Бұл ретте әуе кемесі сақтандыру шартында белгіленген әуе кемесін пайдалану географиялық аудандары шегіндегі аэродромға толықтай пайдалануға жарамды күйде және қауіпсіз түрде Сақтанушыға қайтарылуға тиіс.

Әуе кемесінің қауіпсіз қайтарылуы деп оның тұрақта қозғалтқыштары өшірілген күйде және үшінші тұлғалардың мәжбүрлеуінсіз тұрған жағдайы танылады.

AVN 48B
(01.10.96 ж.)